

Hon började dansa sent men blev berömd

Berättelse

Birgit Cullberg föddes år 1908 i Nyköping. Hennes familj hade gott om pengar. När hon var ung läste hon på universitetet i Stockholm. Hon visste länge inte vad hon ville bli.

Cullberg bestämde sig för att bli dansare först som vuxen. Det var ovanligt, eftersom de flesta dansare börjar redan som barn. För att lära sig reste hon till England. Där studerade hon dans för en lärare som hette Kurt Jooss. Hon förstod att dans kan berätta historier och visa känslor.

Hennes stora genombrott kom år 1950. Då gjorde hon baletten *Fröken Julie*. Baletten bygger på en pjäs av August Strindberg. Premiären var i Västerås, och föreställningen blev en stor succé. *Fröken Julie* är i dag en av Sveriges mest kända baletter.

Cullberg gjorde också dans för television, vilket få hade gjort tidigare. En av hennes TV-baletter vann ett internationellt pris år 1961.

År 1967 startade hon sitt eget danskompani. Det heter Cullbergbaletten och blev känt i hela världen. När hon slutade år 1985 tog hennes son Mats Ek över. Han blev också en berömd koreograf.

Birgit Cullberg dog år 1999. Hon var då 91 år. Cullbergbaletten finns kvar och dansar än i dag. Cullberg visade att det aldrig är för sent att hitta det man vill göra.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
dansare	en person som dansar som yrke
ovanligt	något som inte händer ofta
eftersom	Vi stannade hemma eftersom det regnade.
studera	lära sig något, gå i skola
genombrott	när man blir känd och lyckas
balett	en sorts dans på scen
bygger på	Filmen bygger på en känd bok.
pjäs	en teaterföreställning
succé	en stor framgång
television	TV
kompani	en grupp dansare som jobbar ihop
koreograf	en person som bestämmer hur dansen ska se ut

Läsförståelsefrågor

1. Var föddes Birgit Cullberg?
 1. I Stockholm.
 2. I Nyköping.
 3. I Västerås.
2. Varför var det ovanligt att hon blev dansare?
 1. Hon var fattig.
 2. Hon började först som vuxen.
 3. Hon bodde i England.
3. Vad bygger baletten *Fröken Julie* på?
 1. En pjäs av Strindberg.
 2. En film.
 3. Cullbergs eget liv.
4. Vem tog över danskompaniet när Cullberg slutade?
 1. Kurt Jooss.
 2. August Strindberg.
 3. Hennes son Mats Ek.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Premiären på *Fröken Julie* var i Västerås.
 2. Cullberg började dansa när hon var barn.
 3. Cullberg hade en katt.
6. Vad lärde sig Cullberg i England?
7. Vad hände med Cullbergbaletten efter att Birgit Cullberg dog?
8. Varför kan man säga att Cullberg började sent men ändå lyckades? (inferens)

Facit

1. b
2. b
3. a
4. c
5. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. Exempel på svar: Hon lärde sig att dans kan berätta historier och visa känslor.
7. Exempel på svar: Kompaniet finns kvar och dansar fortfarande i dag.
8. Exempel på svar: Hon bestämde sig sent för att bli dansare, men blev ändå en av Sveriges mest kända koreografer.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är på A2-nivå med enkla bisatser. Tema: att börja om och lyckas trots att man börjar sent. Passar samtal om yrkesbyte och livslångt lärande.

Diskussionsfrågor

- Birgit Cullberg började dansa sent. Vad vill du lära dig som vuxen?
- Cullberg tyckte att dans kan visa känslor. Tycker du om att dansa eller titta på dans?
- Finns det en känd dans eller musik från ett land du känner till? Berätta.
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om något nytt du har lärt dig sedan du blev vuxen.

Källor och faktagranskning

- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (SKBL): Birgit Ragnhild Cullberg – <https://skbl.se/sv/artikel/BirgitCullberg>
- Wikipedia: Birgit Cullberg – https://en.wikipedia.org/wiki/Birgit_Cullberg
- Cullbergbaletten (Riksteatern) – <https://cullberg.com>
- Wikipedia: Fröken Julie (balett) – [https://sv.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%B6ken_Julie_\(balett\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%B6ken_Julie_(balett))
- Wikipedia: Cullbergbaletten – <https://sv.wikipedia.org/wiki/Cullbergbaletten>

Faktagranskad i juni 2026. Birgit Cullberg föddes 3 augusti 1908 i Nyköping och dog 8 september 1999 i Stockholm. Hon bestämde sig för att bli dansare först i vuxen ålder och fick sitt stora genombrott med baletten Fröken Julie, som hade urpremiär i Västerås den 1 mars 1950. Hon grundade Cullbergbaletten 1967 och gjorde även prisbelönt TV-dans (bland annat Den elaka drottningen, Prix Italia 1961). Hon var gift med skådespelaren Anders Ek 1942–1949 och var mor till Niklas, Mats och Malin Ek; sonen Mats Ek tog över Cullbergbaletten 1985. Bilden är ett porträtt taget 1943 av K. W. Gullers, public domain via Wikimedia Commons (Nordiska museet).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.